

Jaargang 4,
nummer 1,
Maart 2024

ivn natuur
educatie
Rijssen Enter

Groen Natuurlijk

Van de Redactie

De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar:

maart, juni, september en december

Redactie Nieuwsbrief:

Joop Kamperman
Wim Baan

Redactieadres:

Karel Doormanstraat 52
7461 ET Rijssen
tel. 0548-654909

email: ivn.rijssenenter@gmail.com

Website:

[https://www.ivn.nl/afdeling/rijssen-
enter/](https://www.ivn.nl/afdeling/rijssen-
enter/)

Bestuur IVN Rijssen - Enter:

Voorzitter: Wim Baan

Secretaris: Joop Kamperman

Penningmeester: Henk Ligterink

Leden:

Educatie: Wim van Wingerden

Lid: Wim Klein Nagelvoort

Ledenadministratie:

Joop Kamperman,
emailadres: ivn.rijssenenter@gmail.com

Het lidmaatschap van IVN Rijssen - Enter bedraagt per jaar: € 25,-

Donateurs betalen € 15,- (minimaal).

Rabobank: **NL50 RABO 0138 1887 50** tnv IVN Rijssen - Enter

Waar staat het IVN voor?

- Het IVN wil bijdragen aan een duurzame samenleving door mensen te betrekken bij natuur, milieu en landschap.
- Wij concentreren ons op de verhoging van de kwaliteit en de kwantiteit van de natuur.
- Het middel om dat te bereiken is natuureducatie en duurzaamheid.
- Hiervoor wordt samengewerkt binnen een landelijk netwerk van vrijwilligers en beroepskrachten.

Van de voorzitter

Dit is al weer de 1^e Nieuwsbrief van het jaar 2024.

Allereerst wil ik bij deze alle leden en donateurs een ontzettend mooi, goed, maar vooral gezond 2024 toe wensen.

Ook dit jaar willen we proberen om u als lid/donateur zoveel mogelijk bij onze prachtige natuur te betrekken.

Onze nieuw gevormde jeugdgroep "de Natuur Talenten", is daar een mooi voorbeeld van.

Ook kunt u dit jaar weer deelnemen aan de fotowedstrijd met als thema Lente, zie hiervoor verdere informatie in deze nieuwsbrief.

De Algemene Ledenvergadering is dit jaar op vrijdag 15 maart.

Voor details, zie onze site. <https://www.ivn.nl/afdeling/rijssen-enter/natuuractiviteiten/algemene-ledenvergadering-op-vrijdag-15-maart/>

Om het nieuws/artikelen in deze brief zo gevarieerd mogelijk te maken zou ik u willen vragen om ook eens een stukje naar ons secretariaat op te sturen. Bijvoorbeeld een leuke foto die u gemaakt heeft of een aardige fietstocht.

Wij plaatsen dit dan in een volgen de nieuwsbrief. We zijn erg benieuwd.

Graag nog even aandacht voor onze financiën.

Het maakt het werk van onze penningmeester een stuk makkelijk als u op tijd uw lidmaatschap cq donatie betaald voor 2024.

Hij hoeft dan niet meer leden/donateurs te benaderen met het verzoek om het geld over te maken en u geeft onze club tevens wat meer financiële armslag.

Het lidmaatschap van IVN Rijssen - Enter bedraagt per jaar: € 25,-
Donateurs betalen € 15,- (minimaal).

Rabobank: NL50 RABO 0138 1887 50 tnv IVN Rijssen – Enter

Bij het schrijven van dit stukje is de temperatuur buiten bijna 17 graden, en dat doet denken aan de lente.

Zeker toen ik deze week door Nijverdal fietste en dit prachtige voorjaarsveldje tegenkwam.

Dat voelde echt als de lente. Laat haar maar komen.

Fietsen en bijzonderheden in de Achterhoek.

Een paar weken voordat de nazomerhitte begon waren we op pad in de omgeving van Lochem. We logeerden in het mooie hotel Bon-Apart aan de ZW. kant van de Lochemse Berg.

Een erg prettig hotel met ruime kamers en elke avond een heel smakelijk diner.

De eerste dag hebben we zelf de fietsknooppunten bepaald aan de hand van een route die verkrijgbaar was in het hotel, totaal ongeveer 40 km. De tocht in de richting van Vorden is bekend door de kastelen en landgoederen. We kwamen langs de Wildenborch, huize Medler en De

Wierse. In het buurtschap Linde staat een een korenmolen. Dit is een zgn. beltmolen, dwz. hij lijkt te

staan op een verhoging, een zgn. molenbelt. De verhoging werd na de bouw van de molen aangebracht door de molenaar zodat het lijkt dat de molen op een heuveltje staat. De molenaar kan dan de nodige werkzaamheden uitvoeren zonder dat hij al te veel moet klimmen. Hij kan dan de molen wat gemakkelijker kruien op de wind of zeilen op de wieken .
aanbrengen.

Op het einde van de tocht kregen we in het kleinschalige agrarische landschap tussen Ruurlo en Barchem een leuke achterband. Vroeger werd de band dan ter plekke geplakt, tegenwoordig is dat bij elektrische fietsen een hele klus.

In Barchem vonden we al snel een fietsenmaker die tijd had om de band te plakken, Ik kreeg ook nog een leenfiets met een volle accu mee.

De actie volgens deze foto moet geweest zijn in de omgeving van Orvelte in 2001, toen ging het plakken van een band op deze manier.

Dit landschap bij Barchem met zandwegen en smalle grindfietspaden is in Nederland bijna helemaal verdwenen.

In de Achterhoek zijn ze hier en daar en op de fiets nog wel te vinden.

Dit was lang geleden een ideaal biotoop voor de ortolaan, een vogel die helemaal verdwenen is in Nederland. In 1990 werden er in het hele land 35 geteld, o.a. bij Winterswijk en ook bij Barchem in de Achterhoek.

De volgende dag gingen we met de leenfiets Lochem verkennen. Een mooi stadje met grachten en een klein winkelgebiedje rondom de kerk. Vanuit Lochem ging de tocht langs de molen van Zwiep terug naar Barchem. In het buurtschap Zwiep zit in de Lochemse berg een diepe kuil. Over deze omgeving gaat de legende over de Witte Wieven. Deze lugubere dames zijn op de helling van de Lochemse berg spookachtig bezig en bezorgen de boeren, de bakker en de molenaar van Zwiep al jaren een mooi verhaal.

De derde dag fietsten we met de gerepareerde fiets weer naar Lochem en door Lochem richting Laren. Na de brug over het Twentekanaal kwam de regen dus toen gingen we ons maar verpakken in regenkleding. Volgens de berichten werd het gelukkig al snel droog. We vonden in Laren een droog terras voor koffie en gebak. Na Laren ging het via het Graafschapspad in de richting van het buurtschap Exel door loofbossen en via een lange rechte laan met beuken langs het kasteel Ampsen in de richting van Lochem. We moesten hiervoor wel het Twentekanaal oversteken. Rondom deze plek wordt gewerkt aan de weg en fietspaden en zijn de aanduiding bordjes van de knooppunten tijdelijk weggehaald. Het was daar wel even zoeken, maar met behulp van een kaart lukt het toch meestal wel. Veel mensen gebruiken hiervoor een telefoon met GPS. Het goed aflezen van de kleine schermen met hinder van de zon geeft dan wel wat problemen. Met wat gokwerk en in het terrein voorkomende herkenningspunten zoals het riviertje de Berkel komen we dan wel weer op de goede weg. Langs de molen van Zwiep met een mooi uitzicht op de oostkant van de Lochemse Berg gingen we op zoek naar het hotel.

In de berm van de weg zagen we veel wilde planten, op één plek stond een opvallende plant in bloei. Na wat zoekwerk in de plantengids kwam ik op de zomerfijnstraal (*Erigeron annuus*). Dit is een plant, oorspronkelijk uit Noord Amerika, die al lange tijd in het wild in Nederland voorkomt.

Ook is ons land vind je nog heel veel mooie plekken om te wandelen en te fietsen

Zomerfijnstraal

Hermanda en Eef Roelofs, Wierden

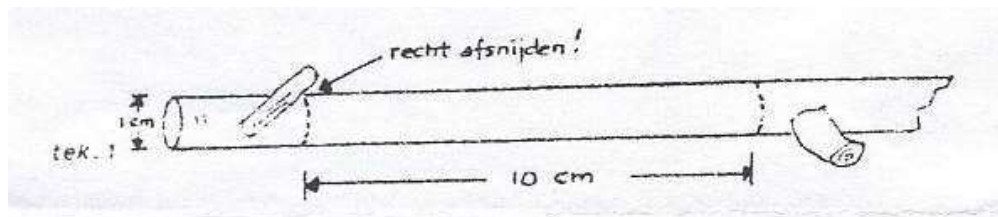

HOE MAAK JE EEN FLUITJE VAN NOG GEEN CENT?

(uit een nieuwsbrief uit de jaren 90, geschreven door wijlen ons lid, Harrie Strieks)

Als ik vroeger in het voorjaar met mijn opa door het Drentse land zwierf, sneed hij voor mij een fluitje. Een dunne tak van een lijsterbes (*Sorbus aucuparia*) zocht hij dan in de akkerwal. Nooit pakte hij teveel: van één tak kon hij meerdere fluitjes snijden. Stapsgewijs ga ik nu uitleggen hoe mijn grootvader dat deed.

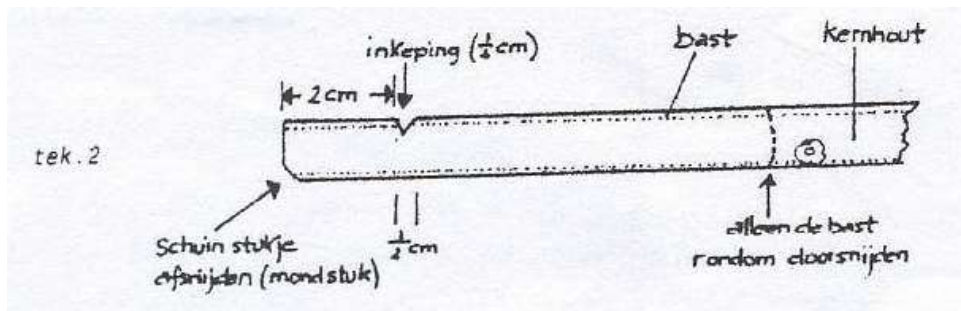
1. Neem een tak met een recht stukje hout van plm. 10 cm. tussen twee zijtakken. De dikte van dit stuk moet ongeveer 1 cm. zijn. Er mogen geen bobbelen of littekens (!) op het 10 cm. lange stukje hout zitten.

Tek 1.

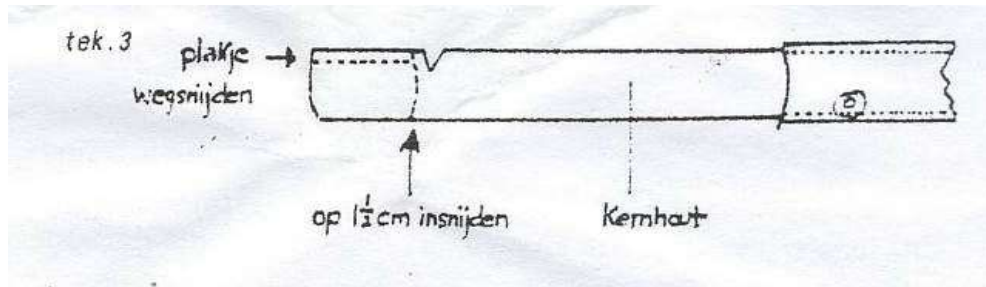
2. Aan de dikste kant de tak recht afsnijden. Snij nu een schuin stukje af: er ontstaat nu een mondstuk. (zie tek. 1).

Maak op 2 cm. vanaf de afgesneden kant een inkeping van een halve cm. met een diepte van plm. 2 mm. Aan het eind van het rechte stuk de bast doorsnijden. N.B. Alléén de bast! (zie tek. 2).

Tek 2.

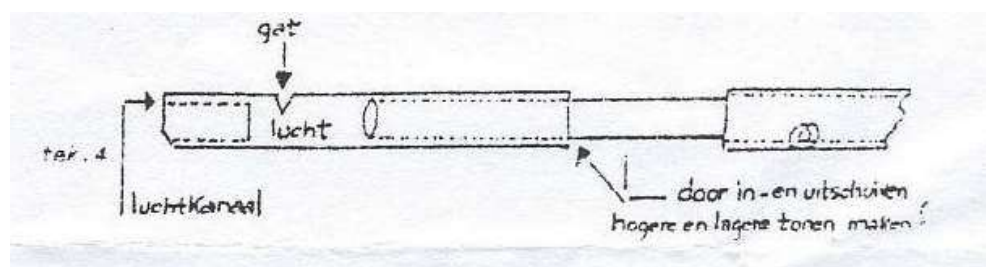
3. Met het handvat van het mes (het zgn. heft) overal op het stukje bast van 10 cm. kloppen. Geen stukjes overslaan, anders laat de bast niet los van het hout. Schuif het gehele stuk bast van het hout. Pas op dat de bast niet scheurt! Snij nu een plakje van het hout af tussen het mondstuk en de inkeping. Snij daarna een stukje van plm. 1 cm. van het hout. (zie tek. 3).

Tek 3.

4. Het kleine stukje hout moet nu weer in de bast worden geschoven. Het andere stuk moet nu ook in de bast worden geschoven. Blaas nu op het fluitje. Je weet niet wat je hoort! schuif het grote stuk hout dieper of minder diep in de bast. De toonhoogte wordt navenant hoger of lager! Nu kun je dus een liedje fluiten.

(zie tek. 4).

Tek 4.

5. Als je het fluitje lang wilt gebruiken, moet je het in water bewaren: dan droogt het hout niet uit en verschrompelt de bast niet.

Als mijn opa het fluitje maakte, zei hij er ook een versje bij op. Het was ongeveer als volgt:

Siepe, sappe piepe.

Wanneer bist do riepe?

In meie, in meie.

Dan legt de vogel eier.

Behalve de koekoek en de griet,

Die leggen in de meimaand niet

Ik hoop dat het zal lukken zo'n fluitje te maken. Het is echt een fluitje van (g)een cent!

Boomplantochtend door de jeugdgroep Natuur Talenten

Zaterdagmorgen 9 december, de tweede zaterdag van de maand en deze keer ook de tweede activiteit deze maand voor de Natuurtalenten. Een speciale activiteit, want we gaan de gemeente helpen om de natuur te ondersteunen!

Om 9.30 lopen we het bos in en daar staan Marco en Jan van de gemeente ons al op te wachten.

Marco legt uit dat we bomen gaan planten. Dit is nodig omdat er heel veel bomen zijn weggehaald die oorspronkelijk niet in Nederland groeien. Bijvoorbeeld de Amerikaanse Eik. De gemeente wil graag dat hier bomen gaan groeien die altijd al in Nederland groeiden.

We gaan vandaag aan de rand van het bos planten, zodat het zicht op het industrieterrein zo snel mogelijk dichtgroeit. De boompjes die wij gaan planten zijn nu nog erg klein, maar zoals we vorige week hebben gezien aan de jaarringen kunnen bomen erg groot en oud worden. De boompjes gaan zichzelf nog uitzaaien en de vogels in het bos helpen hier ook een handje bij.

We nemen allemaal wat kleine boompjes mee het bos in waar al gaten geboord waren. Daar mogen we de boompjes in zetten, dan is het even goed aanstampen en klaar! Na een poosje is het tijd voor pauze. Jos heeft een mooi bouwwerk van hout gemaakt, dat wordt ons kampvuur. Terwijl het vuur begint te branden komt er zomaar een doos met taart tevoorschijn.

Een bedankje van de gemeente omdat we ze helpen met het planten van de bomen.

Na de taart gaan we de laatste boompjes planten.

Daarna mogen we allemaal een tak zoeken en daar aluminiumfolie over doen, daar kunnen we marshmallows of een broodje aan roosteren boven het vuur. Er worden ook nog een paar blikken knakworsten bij het vuur gezet om op te warmen. Voor wie dat wil is er warme chocomelk.

Jennie (1 van de vrijwilligers van de Natuurtalenten) heeft ook nog iets mee, een paar midwinterhoornen. Ze vertelt van welk hout deze gemaakt worden en hoe dat gaat. Daarna speelt ze een stuk voor ons en mogen we het ook zelf nog proberen.

Bij sommigen lukt dit al erg goed.

En dan is het al bijna weer tijd om naar huis te gaan, maar er is nog één laatste verrassing. We lopen naar de rand van het bos waar een paal staat met een vuilniszak erover. Daar legt Marcel uit dat we vandaag geholpen hebben om de natuur te redden, want we hebben bomen nodig om te leven. Dan gaat de vuilniszak weg en wordt een mooi bord onthuld waarop staat dat wij dit bosperceel hadden aangeplant.

Nu kunnen we altijd teruggaan om te kijken hoe het met "onze" bomen gaat. Met z'n allen ruimen we onze spullen op en laten het bos netjes achter. Dan is het tijd om naar de parkeerplaats te lopen waar de ouders al staan te wachten. Tijd om naar huis te gaan en te vertellen over deze bijzondere en zeer geslaagde ochtend!

De Natuur Talenten timmeren nestkastjes

Een nieuw jaar, een nieuwe maand èn nieuwe kinderen die we mochten verwelkomen bij de Natuurtalenten van IVN Rijssen-Enter op de eerste zaterdag van de maand. Wat een fijne start van het nieuwe jaar!

Er waren 19 enthousiaste kinderen bij elkaar voor een informatieve en creatieve ochtend. Een ochtend die in het teken stond van, hoe toepasselijk, een nieuw begin. Een nieuw begin voor jong leven. De kinderen kregen namelijk uitleg over het nut en het maken van nestkastjes. Eerst werd er het een en ander verteld en uitgelegd over nestkastjes. Na de uitleg volgde er een kort filmpje van de nestel- en broedperiode van een pimpelmees. Dat maakte het mooi inzichtelijk! Leuk was de wisselwerking! Kinderen stelden vragen en wisten vragen te beantwoorden.

Vervolgens was het tijd voor de uitleg voor het in elkaar zetten van een nestkastje. Het leek een beetje op een puzzel. Gelukkig was deze puzzel gemakkelijk te maken. De kinderen werden opgesplitst in groepen om daadwerkelijk aan de slag te gaan. Een grote groep ging aan de slag met het in elkaar zetten van het nestkastje. Een klein groepje ging het koolmezenspel spelen. Na een korte pauze werd er gerouleerd.

Er werd geboord, getimmerd en gelijmd. Het was warm van alle inspanning! Een voor een ontstonden er mooie nestkastjes. Geweldig om te zien was de samenwerking tussen de kinderen! Eenmaal klaar mochten de nestkastjes nog beschilderd worden. Bijzonder om te zien hoe elk kind er zijn of haar eigen kunstwerk van maakte. Uiteindelijk is er, als afsluiter, een foto gemaakt van de kinderen en hun nestkastjes. Sommige nestkastjes werden direct bij thuiskomst opgehangen, de rest volgt hopelijk snel nadat ze eerst uitgebreid bewonderd zijn. En dan is het afwachten of ze bewoond zullen gaan worden....

De Natuur Talenten gaan uilenballen uitpluizen

Zaterdagmorgen 3 februari. In de "Boerderieje" is het lekker warm en de Natuurtalenten druppelen binnen.

18 Enthousiaste kinderen die benieuwd zijn wat we vandaag gaan doen.

Jos heet iedereen welkom en vertelt dat we straks naar boven gaan waar Jetty wat gaat vertellen en laten zien over uilen en muizen.

Daarna mogen de kinderen zelf aan het werk, want we gaan uilenballen pluizen.

Eenmaal boven zoekt iedereen een plek en gaan we van start.

Een uil is een roofdier en eet zijn prooi in z'n geheel op. Alle botjes, veren en haren die hij niet kan verteren spuugt hij weer uit en dit kun je dus als uilenbal vinden in de natuur.

In Nederland leven 6 soorten uilen.

Jetty en Jenny hebben een opgezette bosuil en steenuil meegenomen, zo kunnen we van dichtbij kijken hoe een uil er uitziet.

Er leven ook verschillende soorten muizen in Nederland. Als we een muizenkaak hebben gevonden kunnen we die onder de microscoop bekijken om te zien om welk soort muis het gaat.

Dit kun je zien aan vorm van de kaak en van de tanden en kiezen.

En dan is het tijd om aan de slag te gaan. Iedereen krijgt een bakje met een uilenbal en gereedschap om de uilenbal te pluizen.

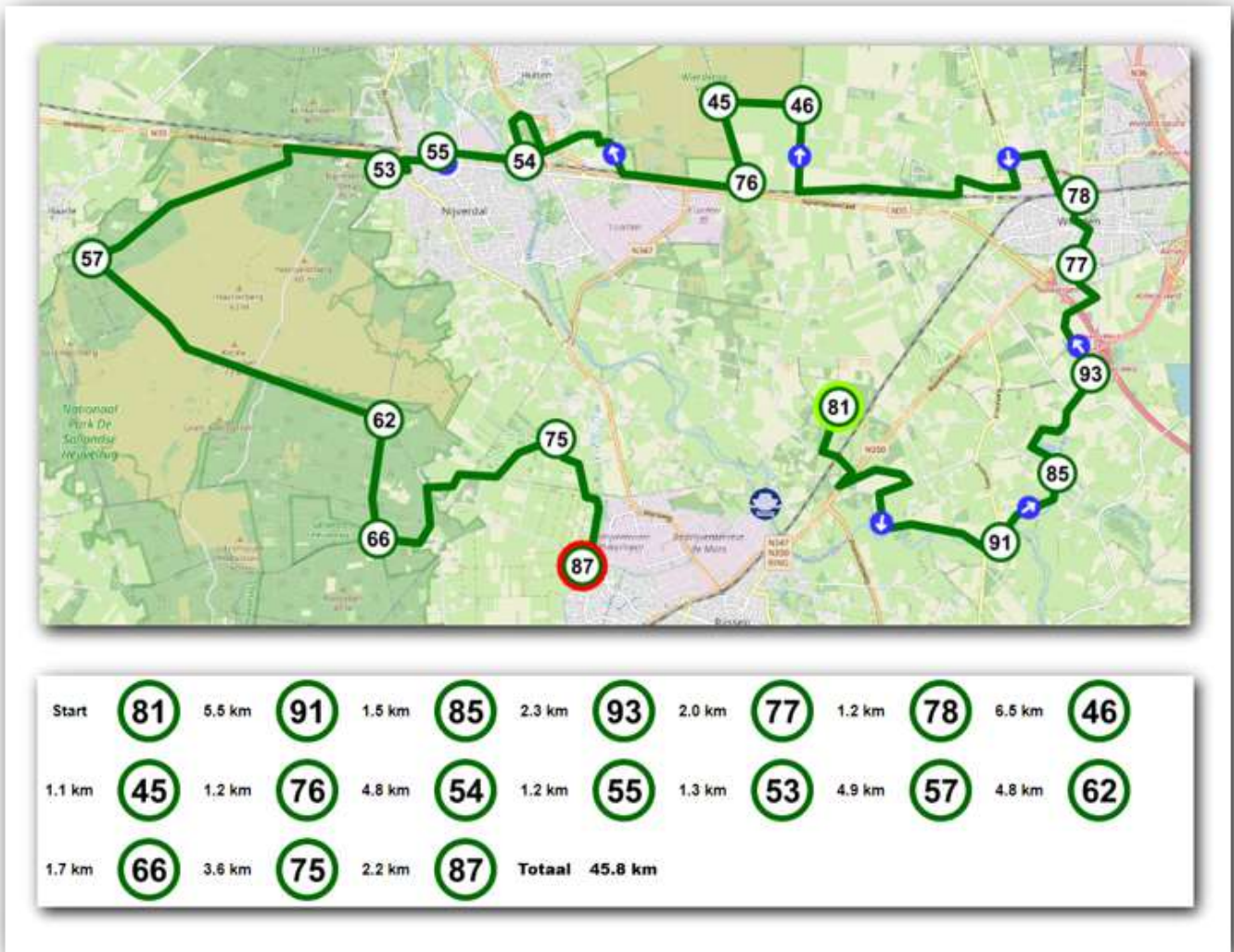
We krijgen ook een blad waarop je kunt zien hoe alle botjes van de muis er uitzien. De uilenballen die wij gaan uitpluizen zijn gesteriliseerd waardoor alle ziektekiemen dood zijn. Daarom is het veilig om de uilenballen met blote handen aan te pakken. Al snel komen de eerste botjes tevoorschijn. Ze worden schoongeborsteld en afgespoeld. Ook de microscoop wordt veel gebruikt om te kijken welk botje het dan precies is en bij welke muis hij hoort.

Sommige kinderen vinden kaken van wel 4 verschillende muizen in hun uilenball! Tussendoor gaan we naar beneden voor een pauze. Nadat we onze handen hebben gewassen krijgen we drinken en Celina trakteert op wat lekkers omdat zij jarig is geweest. De meeste kinderen gaan even naar buiten voor een frisse neus en om wat energie kwijt te raken. Daarna gaan we weer naar boven om verder te pluizen met de uilenballen. Als de botjes goed schoon en droog zijn plakken we ze op een papiertje of bewaren we ze in een bakje. Zo kunnen we er thuis nog eens naar kijken.

Wie klaar is kan een kleurplaat kleuren of meedoen met natuurbingo, ook hier zijn de kinderen erg druk mee. Als iedereen klaar is, is er nog tijd om buiten een stukje te wandelen. En dan zien we boven in de bomen 2 eekhoorns die hun kunsten laten zien. Ze rennen en springen alle kanten op, prachtig om te zien! Als we terug zijn bij de Boerderieje is het alweer tijd om naar huis te gaan. De volgende bijeenkomst van de Natuurtalenten is op zaterdag 2 maart. Voor meer informatie over de Natuurtalenten kun je contact opnemen via ivn.nijssenenter@gmail.com

Fietstocht Rijssen - Wierden - Nijverdal - Rijssen 45,8 km

Om van knooppunt 87 naar 81 te komen, volg de punten 88, 89, 84 en dan naar 81.

Heeft u zelf een mooie route die u met ons wilt delen?

Stuur hem naar ivn.rijssenenter@gmail.com.

Alleen de knooppunten mag ook, dan maken wij daar een kaartje + duidelijk knooppuntenoverzicht van zoals bovenstaande.

Wij zien uw/jouw fietsroute graag tegemoet!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Aankondiging Film 'Vogels kun je niet melken'

'Vogels kun je niet melken' met Bote de Boer, zijn gezin én de grutto werd op 11 november jl. vertoond tijdens het Noordelijk Film Festival met lovende kritieken. 16 februari 2024 zijn de voorpremières in zeven Friese filmtheaters. Vanaf 29 februari is de film ook landelijk te zien in de filmtheaters. Houd onze nieuwsbrief in de gaten voor meer informatie en hoe je kaarten kunt bestellen!

 Deel

Agrarisch Natuurfonds Fryslân
Slachte 4A, 8731 CJ Wommels

 Tweet

 Deel

[Voorkeuren aanpassen](#) | [Uitschrijven](#)

Interessant boek

Er is geen enkel woord dat zoveel te weeg brengt als "Klimaat".

Onlangs verscheen er een boek die een andere kijk geeft op het klimaat en CO₂.

Het boek is geschreven door Alexander Nientker en is sinds kort in de boekhandel te verkrijgbaar.

Het boek bevat weliswaar veel technische informatie maar is toch interessant om te lezen.

Onderstaand een stuk, dat vorig jaar verscheen in Hart van Rijssen-Holten:

Gedeputeerde Gert Harm ten Bolscher neemt De Klimaatklem in ontvangst. Alexander Nientker: "Iedereen holt achter die CO₂ aan."

Foto: Eigen foto

'Waterdamp is echt vele malen erger dan CO₂!'

za 25 nov., 07:46 Algemeen

HOLTEN - "We hebben ons klemgezet door de klimaatdiscussie", benadrukt Alexander Nientker uit Holten. "Hierdoor mag en kan niets meer." Woensdag 15 november heeft hij zijn boek De Klimaatklem overhandigd aan gedeputeerde Gert Harm ten Bolscher. "Wat mij aanspreekt is dat hij vanuit de fysica een objectieve en genuanceerde bijdrage wil leveren aan een verhitte discussie. Ik ga het boek met veel interesse lezen!"

"Ik heb een afwijkende mening over klimaatverandering dan wat iedereen vindt", benadrukt Alexander. "Iedereen holt maar achter die CO₂ aan. Als we dat maar beheersen, dan wordt het vanzelf een hemel op aarde." Maar volgens hem is dat niet zo. "Ook al zou dat lukken, dan scheelt dat misschien een halve graad in de opwarming van de aarde." Wil de politiek echt wat tegen de opwarming doen, dan moet er worden gesleuteld aan de temperatuur. "De stijging hiervan ontstaat door invloeden van buiten de aarde." Aanpassingen hieraan lijken onmogelijk. "Ik wens ze veel succes, maar dat gaat ze niet lukken."

Als oorzaak geeft hij onder meer de verhoogde zonne-activiteit aan. Maar ook hoe de aarde om zijn as en om de zon draait. "De as van de aarde is iets gekanteld. Maar door de jaren heen verandert die kanteling. Daardoor worden seizoenen extremer." De omwenteling van de aarde om de zon is soms meer en minder excentrisch. "Daardoor kan de aarde dichterbij de zon komen en warmer worden", geeft Alexander aan. "Ook is de lucht veel schoner geworden."

Hij legt uit dat de hoogte van CO₂ en de temperatuur aan elkaar gekoppeld zijn. Gaat de temperatuur omlaag of omhoog, dan volgt CO₂ na een tijdje vanzelf. "Water in de oceanen neemt bij koud weer meer CO₂ op, dan als het warmer is", benadrukt de auteur.

Volgens hem is het aandeel dat door menselijk toedoen ontstaat te klein om iets te kunnen veranderen. "Het gaat om vijf procent van de totale uitstoot. Dat scheelt misschien een halve graad als je die uitstoot kunt stoppen." De natuur zelf stoot ook heel veel CO₂ uit. Toch denkt hij dat het allemaal wel meevalt. "Het is een evenwichtig systeem. Door de jaren heen zie je de temperatuur en CO₂ stijgen en uiteindelijk weer dalen."

Zijn idee is, dat er niet naar de CO₂-uitstoot gekeken moet worden. "Waterdamp is veel erger!", benadrukt Alexander. "Wetenschappers geven me gelijk, alleen past het niet in de lijn van de politiek." Volgens hem veroorzaakt dit veel meer broeikas-effect. "De hoeveelheid waterdamp op aarde is vele malen groter."

Dat het ijs op de zuidpool helemaal wegsmelt, ziet hij als een fabeltje. "Er wordt aan de randen van Antarctica gemeten en daar zal het ijs wel smelten. Maar middenin is het op z'n warmst nog steeds -12 graden. Het lijkt me niet dat ijs dan wegsmelt."

Het bestrijden van de CO₂-uitstoot ziet hij als de grootste kapitaalvernietiging sinds de Tweede Wereldoorlog. "Duizend miljard euro om CO₂ te verminderen, terwijl dat niets gaat uithalen. Accepteer gewoon dat de temperatuur iets omhoog gaat. Verhoog de dijken en maak gewassen sterker zodat ze een opwarming van 1 of 2 graden aankunnen."

Ligt Holten binnenkort aan zee? "Ik ben geen klimaatontkenner", benadrukt hij. "Maar er is geen acuut probleem. De zeespiegel stijgt, maar dat doet het al eeuwen. Vroeger zelfs meer. Nu is dat zo'n 20 centimeter per eeuw." Het is volgens hem ook moeilijk te berekenen, omdat je met bodemdaling, -rijzing en landverheffing te maken hebt.

Alexander heeft onder meer voor Fokker en Electrabel gewerkt en een technische opleiding in Delft gevolgd. Inmiddels is hij 87 jaar en maakte hij zijn boek De Klimaatklem. "Tot mijn 78ste heb ik doorgewerkt. De laatste jaren had ik een goedlopend adviesbureau." Nu geeft hij lezingen. "Met een aantal gepensioneerden houden we de Holtense lunchclub in Hoog Holten. Bij toerbeurt worden er lezingen gegeven en daarna geluncht." Zijn voordrachten worden gewaardeerd.

Omdat zijn vrouw voor drie maanden naar haar zus in Servië ging, zat Alexander alleen thuis. "Ik dacht: wat ga ik doen? Waarom ga ik geen boek schrijven?"

Naast het milieu, vertelt het boek ook over energie en het verdwijnen van belangrijke grondstoffen.

De Klimaatklem is te koop voor 22,99 euro bij boekwinkels, ReadShop in Rijssen en Praamstra in Deventer.

Fotowedstrijd met als onderwerp "Lente".

In navolging van voorgaande fotowedstrijden waarin Zomer en Winter de onderwerpen waren, willen we komend voorjaar weer een fotowedstrijd organiseren met als thema, u raadt het al: "Lente".

Uiteraard zijn er aan deze wedstrijd weer een aantal voorwaarden verbonden, deze zijn:

- Iedereen mag mee doen. Er zijn twee categorieën. Kinderen t/m 12 jaar vormen de eerste categorie. De tweede categorie is van 13 jaar en ouder. Van beide categorieën worden de twee mooiste foto's bekroond met een prijs.
- Inzenden kan vanaf 1 maart t/m 30 april 2024.
- Iedere deelnemer mag één door hem/haar zelfgemaakte foto insturen. (bij inzenden meerdere foto's beslist jury welke genomineerd gaat worden)
- De foto moet gemaakt zijn in de gemeente Rijssen-Holtten of omgeving.
- Het eenvoudig bewerken van de foto's is toegestaan.
- De jurering wordt wederom gedaan door Gerbert Voortman van www.123pix.nl
- De prijswinnaars krijgen persoonlijk bericht.
- Op de foto's mag geen auteursrechten van toepassing zijn.
- Professionele fotografen zijn uitgesloten van deelname.
- De naam van de fotograaf mag **NIET** zichtbaar zijn op de foto.
- Door deelname aan de fotowedstrijd verleent de deelnemer aan het IVN het volledige en onvoorwaardelijke gebruiksrecht van het beeld voor alle gebruik door het IVN. Ingezonden foto's zijn openbaar en toegankelijk voor alle websitebezoekers. Het IVN kan niet aansprakelijk worden gehouden voor het gebruik van ingezonden foto's door derden.

Inzenden foto's

U kunt uw foto in JPEG formaat van max 1 Mb, voor woensdag 1 mei 2024, mailen naar: fotowedstrijdivnrijssen@gmail.com

We zijn benieuwd.....

Natuur voor Elkaar nieuws - januari 2024

Beste natuurfan,

Wintertijd!

En dus hét seizoen om bomen en heggen te planten. Tijdens 3 boomdeeldagen worden in 20 gemeenten zo'n 68.000 nieuwe bomen en struiken geplant. Landschap Overijssel, deze 20 gemeenten en provincie; allemaal zijn we enthousiast en blij dat zoveel particulieren met hun karretjes en warme muts op hun plantgoed komen halen tijdens de 3 uitdeeldagen. De teller van Iedereen een boom loopt op; inmiddels 619.185 gemelde bomen. Ook een boom geplant? Meld hem aan op www.iedereeneenboom.nl

Ondertussen werken we achter de schermen aan het nieuwe programma Natuur voor Elkaar dat in het voorjaar van start gaat. En dat doen we op zijn 'natuur voor elkaars;' met jullie goede ideeën en voorstellen maken we samen weer een mooi programma.

Veel plezier met deze eerste nieuwsbrief,
Tot volgende maand!

Jessica Winter
PLV Programmaleider Natuur voor Elkaar

Lezing over ons Zonnestelsel en een speciaal verhaal over de maan.

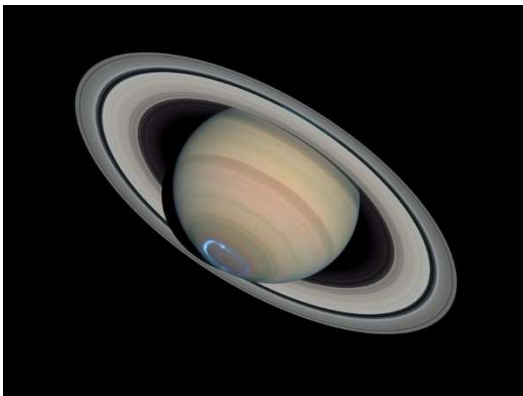
De lezing wordt gehouden op donderdag 21 maart a.s., in onze Boerderieje aan de Albertsdijk. Zaal is open vanaf 19.30 uur en aanvang van de lezing is 20.00 uur.

Toegang is GRATIS!!!! Een vrije gift wordt op prijs gesteld.

Op donderdag 21 maart a.s. zal door Wim Baan, vrijwilliger bij de Sterrenwacht Hellendoorn een lezing worden gehouden over ons Zonnestelsel en de Maan.

De lezing bestaat uit 2 gedeeltes. Voor de pauze komt ons Zonnestelsel aan bod en na de pauze een verhaal over de Maan.

Elke lezing duurt ca 30 minuten.

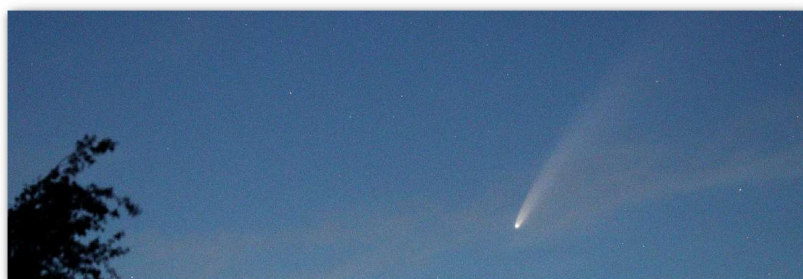
In het eerste gedeelte worden de Zon en de 8 planeten behandeld.

Ook is er dan aandacht aan het heelal buiten ons Zonnestelsel. Na de pauze is er een apart verhaal over de Maan. Hier valt heel veel over te vertellen.

Omdat de zaal in de Boerderieje beperkte ruimte heeft, is op tijd komen aan te raden.

Reserveren is niet mogelijk en vol = vol.

Zo help je wateroverlast verminderen

Door klimaatverandering neemt het aantal hoosbuien toe. Heb jij een tuin? Dan kun je daarmee helpen om regenwater op te vangen. Bijvoorbeeld door tegels te wippen en een regenton te plaatsen. Maar ook door je tuin slim in te richten. Benieuwd wat er allemaal mogelijk is?

[ONTDEK WAT JIJ KUNT DOEN](#)

<https://www.milieucentraal.nl/huis-en-tuin/tuinontwerp/wateroverlast-verminderen-in-de-tuin/>

Het is zaterdagmorgen, 08.30 uur.

Het heeft vannacht gevoren zodat de ruiten van de auto eerst gekrabbd moeten worden. In de auto een grote verzameling schoppen, zagen en handschoenen. Want het is de 4^e zaterdag van de maand, dus gaat de bos- heidegroep van het IVN aan de slag met het verwijderen van opslag op de 2^e heide aan de Brekeldlaan.

Vandaag krijgen we ondersteuning, vandaar het grote aantal gereedschap.

De Tourclub Rijssen komt ons met een 35-tal personen ondersteunen.

Want wat wil het geval: afgelopen zomer hield de tourclub een mooie fietstocht, en ze waren op zoek naar een plek om te pauzeren en gelijk een sanitaire stop te maken.

Leden van het IVN hebben er toen voor gezorgd dat dit mogelijk werd gemaakt bij de Informatieboerderij 'n Witten op de Borkeld.

Als tegenprestatie bood de TCR toen aan om een keer te helpen met het heideonderhoud.

Dat hebben we geweten. Om 09.00 uur werd er verzameld bij de parkeerplaats op de 2^e heide.

Na een korte uitleg door een bestuurslid ging men aan de slag.

Leden van de bos- heidegroep hadden allemaal een geel hesje aan en namen een groepje onder hun hoede. Driftig werd er gewerkt en de nodige bramenstruiken, bremstruiken, dennenbomen en ander spul verwijderd. Alleen de jeneverbessen werden gespaard.

Al het gesnoeide materiaal werd op hopen gegooid en zal door de gemeente worden opgehaald.

Rond 10.30 uur was er koffie/thee en een lekkere koek. Een klein groepje had pech, want die werkten aan het eind van het terrein en toen zij op de parkeerplaats kwamen was de koffie helaas al op. Gelukkig was er nog wel thee.

Na een korte pauze ging men weer aan de slag.

Rond 11.30 uur werd er gestopt en al het gereedschap weer ingezameld.

Daarna begaf men zich naar de Hobbyboerderij aan de Albertsdijk waar een lekker drankje klaar stond. Om 12.15 uur kwam de carteraar met heerlijk broodjes hamburger.

Dat ging er na al dat harde werken goed in.

Rond 12.45 uur ging iedereen met een voldaan gevoel huiswaarts.

Als IVN hadden we het idee dat de meeste deelnemers wel te porren waren voor een herhaling. Daar zouden we erg blij mee zijn.

Toerclub, bedankt.

Renovatie vleermuisbunker bij het Exoo

Al een paar woensdagmiddagen zijn de leden van de nestkastengroep bezig met de renovatie van de vleermuisbunker bij het Exoo.

Deze was erg verwaarloosd, overwoekert door bomen en struiken.

Nu, een paar werkdagen later, ziet het er al een stuk beter uit.

De nodige boompjes en struiken zijn verwijderd en ook opslag in de waterplas is gekortwiekt cq verwijderd.

Dat het geen eenvoudige klus betreft ziet je op de foto's

Foto's: Wim Klein Nagelvoort en Joop Kamperman

Onderhoud rondom de vogelkijkhut bij Buiteninn Overveen

Op maandag 12 februari werd er onderhoud gepleegd aan het terrein bij de vogelkijkhut bij Buiteninn Overveen.

Dit was nodig omdat de struiken die voor de hut staan, afgelopen jaar flink waren gegroeid. Er moest dus danig worden gesnoeid.

Bij het snoeien kregen de leden van de nestkastengroep steun van een 3-tal cliënten van Philadelphiazorg, te weten Dineke, Rob en Peter.

Nadat ze instructie hadden gekregen van Herman Bruggink, waren ze super-enthousiast en gingen dan ook snel aan de slag met het gereedschap van de nestkastengroep.

Op de foto's, gemaakt door Wim Klein Nagelvoort, is goed te zien hoe groot de struiken alweer gegroeid zijn.

Het zicht vanuit de hut is weer prima....

Gratis zaden voor Wierdenaren

ma 12 feb, 14:59

Gemeente Wierden en Landschapsvereniging De Reggestreek delen weer gratis zaadmengsels uit voor meer biodiversiteit.

WIERDEN - Biodiversiteit is goed voor vogels, bijen en andere insecten. Naast een kleurrijk aanzicht helpt het ook om plaaginsecten zoals de eikenprocessierups te bestrijden. Daarom gaat de gemeente - na het succes van de actie afgelopen jaren - ook in 2024 in samenwerking met Landschapsvereniging De Reggestreek weer een bijdrage leveren aan het vergroten van de biodiversiteit, door gratis zaadmengsels beschikbaar te stellen. Inwoners van de gemeente Wierden (zowel de dorpen als het buitengebied) kunnen zich tot en met zaterdag 2 maart aanmelden via www.wierden.nl/zaadmengsels.

Wethouder Gertjan ten Brinke: "Het is mooi dat we, de in 2022 gestarte actie, ook in 2024 samen met Landschapsvereniging De Reggestreek voortzetten. Door het gratis aanbieden van zaadmengsels kunnen we een nog groter gebied met particuliere gronden in onze groene gemeente voorzien van bloemen. Een gezamenlijke inzet voor een levendige en bloeiende toekomst!"

Subsidie aanschaf regenton

In een eerdere nieuwsbrief heeft u kunnen lezen dat wij als IVN een verzoek aan B&W en de raad hebben gedaan voor toekenning subsidie bij aanschaf van een regenton.

Omliggende gemeentes kennen al zo'n regeling.

En we ontvingen vorige week dit mailtje van de gemeente:

Goedemiddag meneer Kamperman,

Bedankt voor uw mail!

Er komt inderdaad een regeling waarmee u een bijdrage kunt krijgen voor een regenton.

Waarschijnlijk is deze regeling beschikbaar vanaf maart.

Wanneer de regeling aan te vragen is communiceren wij dat via onze verschillende kanalen. U kunt de regeling vanaf dat moment vinden op onze website via www.rijssen-holten.nl/subsidies onder Subsidies wonen, (ver)bouwen.

Vanaf maart bestaat de regeling dus ook in de gemeente Rijssen-Holten.

Als IVN zijn daar uiteraard verheugd over.

Mocht u overgaan tot de aanschaf, denk dan aan het volgende:

bij vorst: ton laten leeglopen, anders bestaat de kans dat de ton barst.

Ton hiernaast heeft een Gardena-koppeling waardoor het ater makkelijk weg kan.

Deze ton heeft een automatische overloop, zodat wanneer de ton vol is, het regenwater weer in de afvoer wordt afgevoerd.

Mocht u zo'n ton kopen, maak dan een gat in de bovenzijde van de ton, sluit hier een slang op aan, zodat als de ton vol raakt, het overtollige water via de slang kan weglopen. U voorkomt dat plasvorming onder de ton.